

Sedmá Asijsko-pacifická lingvistická olympiáda

20. dubna – 4. května 2025

Úlohy

- Pozorně poslouchajte dozor a dodržujte jeho pokyny.
- Soutěž trvá 5 hodin. Zadání má 7 stran a obsahuje 5 úloh. Úlohy můžete řešit v libovolném pořadí.
- Během soutěže nesmíte používat žádné elektronické přístroje, psané či tištěné materiály ani jiné externí zdroje informací.
- Pokud budete mít k některé z úloh otázku, zvedněte ruku a zeptejte se dozoru. Dozor se před zodpovězením poradí s porotou.
- Pravidla, jak psát řešení úloh:
 - Nepřepisujte zadání úloh.
 - Řešení každé úlohy napište na samostatný list (nebo listy) papíru.
 - Na řešení používejte pouze přední stranu papíru.
 - Na každý list napište své jméno, číslo úlohy a pořadí daného listu v rámci řešení úlohy, t.j.:

Jméno	...
Úloha č.	5
Strana č.	1 / 3

Jméno	...
Úloha č.	5
Strana č.	2 / 3

Jméno	...
Úloha č.	5
Strana č.	3 / 3

pro první, druhý a třetí list ze tří u páté úlohy.

V opačném případě může dojít ke ztrátě nebo nesprávnému přiřazení vašich řešení.

- Pokud není uvedeno jinak, popište vzorce či pravidla, která v datech objevíte. V opačném případě nezískáte plný počet bodů.

Úlohy musí být uchovány v tajnosti až do jejich zveřejnění na oficiálních stránkách APLO <https://aplo.asia>. Do té doby úlohy nezveřejňujte ani o nich ne- diskutujte online.

Úlohy

Úloha č. 1 (20 bodů). Níže naleznete několik slov v jazyce misantla totonak a jejich české překlady. Přízvučné slabiky se značí čárkou nad písmenem (´), např. **a** → **á**, **i** → **í**.

číwiš	kámen	qɔʔayá:t	vypletý (zbavený plevele)
kq:kčj:n	džentlmen	səpáp	teplý
kiʔɛy:ksyá:n	líbám tě	smaháʔ	lasička
kúčiʔ	nůž	šnéχlah	on zhubnul
li:wátqt	jídlo	stáχnɛ	zelený
ʔtɔqɔʔ	mícháš (to)	štini:tá:	ošklivý
ʔukúk	díra	štóqɔ	zašil jsi (to)
múkskut	ohěň	táku	žena
pá:kiš	hovězí	tapahánu:t	prošel jsi (kolem)
pá:ʔkq	comal	waní	on (mu) (to) říká
pa:pɔhɔɛún	široký	wjstá:	prodáváš (to)
pu:laqsɔ́χ	tamales se solí	ʔiktačoqɔ	zůstávám
qɛ:ʔtún	samohonka	ʔiqatq:yq:wá	věřím (tomu)

Označte přízvuk u následujících slov v jazyce misantla totonak:

1. čj:ňju	velmi	7. maqʔti:ʔ	on (mu) (to) vzal
2. čuču	on (to) opéká	8. paqɛɛnqɛ:	ztrácíš (to)
3. ɛamqɔχ	jizva	9. siksi	sladký
4. ɛjyq	smál ses	10. skitini:t	sametka podzimní
5. ʔkukɔhɔʔ	všechno to shořelo	11. špa:pi:nan	on stříká
6. ma:kiɛis	pět	12. šyq:hkuš	čnělka kukuřice

⚠ Jazyk misantla totonak náleží do totonacké jazykové rodiny. Mluví jím několik stovek obyvatel středního Mexika.

č ≈ ě, j ≈ dž, ɛ = c, š ≈ š, ň ≈ ň, y = j, χ ≈ ch. ʔ je syčivý zvuk vytvářený bez kmitání hlasivek podobný českému s nebo š, ale s jazykem v pozici jako při vyslovování l. q a n se vyslovují jako k a n ve slově Kongo, ale s jazykem dále v zadní části úst. ʔ se vyslovuje krátkým pozastavením dechu jako uprostřed citoslovce e-e.

ə = a v anglickém about. ɔ a ɛ se vyslovují jako o a e, ale s nižší polohou jazyka. Vlnovka (~) pod samohláskou značí třepenou fonaci. Symbol : za samohláskou značí, že se samohláska vyslovuje dlouze.

Comal je typ pánve. Tamales se solí je typ pokrmu. Samohonka je druh načerno páleného alkoholu. Sametka podzimní je druh roztoče.

— Tamila Kraštanová

Úlohy

Úloha č. 2 (20 bodů). Níže naleznete několik slovních spojení v liberijském nářečí jazyka loma a jejich české překlady:

ga yila	<i>náš pes</i>	nà baka	<i>moje lekce</i>	daala	<i>rajče</i>
kilikamai	<i>ta okurka</i>	ta woli	<i>jejich koza</i>	ga laala	<i>naše rajče</i>
nà bulu	<i>můj chléb</i>	dɔwɔi	<i>ten trh</i>	tɔwɔ	<i>zelená fazole</i>
nà koya	<i>moje opice</i>	ta βεε	<i>jejich dům</i>	pelei	<i>ta cesta</i>
ta woya	<i>jejich opice</i>	dosoi	<i>ten lovec</i>	ta yilikama	<i>jejich okurka</i>
nà peε	<i>můj dům</i>	ta loso	<i>jejich lovec</i>	ga wulu	[<i>náš strom</i> <i>náš chléb</i>]

(a) Přeložte do češtiny všemi možnými způsoby:

1. ta lowɔ 2. ga βaka 3. boli 4. nà gulu

* * *

Níže naleznete několik vět v liberijském nářečí jazyka loma a jejich české překlady:

gà gutuzu	<i>Já to zkracuji.</i>	gilai ya βalazu	<i>Ten pes roste.</i>
tɔ kàzu	<i>Ono mě vidí.</i>	ta βele βaβε	<i>Jejich cesta je dobrá.</i>
ta tɔlizu	<i>Oni mě volají.</i>	nà pupu ya lezu	<i>Můj mravenec šplhá.</i>
te βalaβε	<i>Oni jsou velcí.</i>	gà bolii lulizu	<i>Já volám tu kozu.</i>
tɔ te lezu	<i>Ono je (mn. č.) zvedá.</i>	gà nà kɔvi lazu	<i>Já pokládám své dříví.</i>
ge wutuβε	<i>My jsme krátcí.</i>	ta lazu	<i>Oni leží.</i>
biiβε	<i>Ono je těžké.</i>	tavei ya paazu	<i>Ta dýmka to zabíjí.</i>
tɔ dazu	<i>Ono to pokládá.</i>	koyai ya gutuzu	<i>Ta opice to zkracuje.</i>

(b) Přeložte do češtiny:

5. paβε
6. gà balazu
7. ga ga lave yazu
8. ta ta yila βaazu

(c) Přeložte do jazyka loma:

9. Já jsem velký.
10. Oni mě pokládají.
11. My jsme těžcí.
12. Náš mravenec leží.
13. Já je (mn. č.) zabíjím.
14. Ono zvedá jejich dříví.

△ Jazyk loma náleží do mandingské jazykové rodiny. Mluví jím přibližně 560 000 lidí v Libérii a Guineji.

w = w v anglickém slově *we*. β a γ jsou podobné jako b a g, ale vyslovované nepřerušným proudem vzduchu. ɔ a ε se vyslovují jako o a e, ale s nižší polohou jazyka. Zdvojené samohlásky se vyslovují dlouze.

Jazyk loma má dva tóny: symbol □ nad samohláskou značí nízký tón, vysoký tón se neznačí. Některé tónové značky byly v této úloze vypuštěny za účelem zjednodušení.

— Vlad A. Neacșu (Konzultant: Maria Konošenková)

Úlohy

Úloha č. 3 (20 bodů). Níže naleznete několik slovesných tvarů v jazyce tangsa zapsané písmem tangsa společně s jejich výslovností ve fonetické abecedě a jejich českými překlady:

ᠵᠠᠭᠤᠨ ᠰᠠᠭᠤᠨ	jaun ³ ʃaun ²	<i>budu grilovat</i>	ᠰᠢᠨᠠᠨ ᠰᠢᠨ	(1)	<i>střílel jsi</i>
ᠪᠣᠳᠤ ᠵᠠᠭᠤᠨ	tət ʃi ²	<i>budeme zabíjet</i>	ᠪᠣᠳᠤ ᠵᠠᠭᠤᠨ	(2)	<i>budeme kupovat</i>
ᠰᠠᠭ ᠰᠠᠨ	sa ⁷ ʃun ²	<i>budete jíst</i>	ᠵᠠᠭ ᠰᠠᠨ	(3)	(4)
ᠲᠦᠬᠦ ᠰᠠᠨ	tʰut ʃuu ¹	<i>tři (rozkaz)</i>	ᠲᠦᠬᠦ ᠰᠠᠨ	təp twu ²	(5)
ᠨᠢᠰᠡᠳᠡᠯᠢ ᠵᠰᠡ	ɲaun ³ mi ⁷	<i>neseděli jsme</i>		su ¹ mu ^t	<i>nemačkali jste</i>
ᠳᠤᠨ ᠲᠠᠭ	duŋ ¹ tɣ ⁷	<i>vynořovali se</i>		dok tauk	<i>potápěl jsem se</i>
ᠷᠤᠯ ᠲᠢ	rul ¹ ti ²	<i>budeme padat</i>		kauk ti ⁷	<i>kousali jsme</i>
ᠪᠠ ᠲᠠᠭ	ba ¹ to ⁷	<i>letěl jsi</i>		ʃaun ¹ twt	(6)
ᠰᠠᠤ ᠲᠠᠭ	sau ¹ tɣ ²	<i>budou kašlat</i>		duŋ ¹ kuu ¹	(7)
ᠵᠠᠨ ᠪᠡᠵᠡ	ju ¹ kwn ¹	<i>běžte</i>	(8)	təum ¹ mu ⁷	<i>nekrájel jsi</i>
ᠪᠣᠳᠤ ᠰᠲᠠᠲ		<i>budu stát</i>	(9)	ɡuu ⁷ ti ⁷	<i>kradli jsme</i>
ᠵᠠᠭᠤᠨ ᠲᠠᠭ		<i>potápěj se</i>	(10)	dok twun ²	(11)
ᠨᠡᠭᠡᠳᠢ ᠵᠰᠡ		<i>nejedl jsem</i>	(12)		<i>budete krájet</i>
ᠪᠣᠳᠤ ᠵᠠᠭᠤᠨ		<i>budou prodávat</i>	(13)		<i>mačkal jsem</i>
ᠵᠠᠭ ᠰᠠᠨ		<i>krad'</i>	(14)	(15)	<i>kousejte</i>

Vyplňte mezery (1–15). Zašeděné buňky není třeba vyplňovat.

△ Jazyk tangsa náleží do skupiny sal sinotibetské jazykové rodiny. Mluví jím přibližně 100 000 obyvatel severního Myanmaru a severovýchodní Indie.

Písmo tangsa bylo vytvořeno Lakhumem Mossangem v roce 1990 na základě mossangské variety jazyka. V roce 2021 písmo používalo přibližně 100 lidí.

ɲ = *n* ve slově *banka*. ʃ, t, tʰ a tə jsou souhlásky. ə, ɣ a u jsou samohlásky. ʔ se vyslovuje krátkým pozastavením dechu jako uprostřed citoslovce *e-e*. Některé slabiky v jazyce tangsa obsahují tóny, které jsou značeny číslicemi v horním indexu.

— Kim Mingju, Zdravko Ivanov

Úlohy

Úloha č. 4 (20 bodů). Níže naleznete několik frází v jazyce makú společně s jejich českými překlady:

wāpīʔdʒekʷa kʷidʒaluʔdʒe — tři zápisníky
 bakʷaʔbo luwaʔbo — jeden plod guamy
 dobulatahi nesti tsoḃu — dva nápoje Nester
 wāmedukʷa luwō — tři náčelníci
 bakʷāpa dehāpa — jeden talíř
 wāpuʔdokʷa oʔdo — tři kbelíky
 bakʷaʔbo iwariʔbo — jeden ocas
 dowilatahi itsowi — dvě kánoe
 bakʷane inene — jeden jazyk
 dūhūtaha iwo tsuhu — dvě samice lenochoda
 bakʷowi towi — jeden strom

dūhūtaha itʰihu — dvě dcery
 bakʷale ibahale — jedno oko
 doʔolatahi iweʔo — dvě kosti
 bakʷīpī itsīpī — jedna rukojeť kbelíku
 didelatahi ōmude — dvě kukuřičná zrna
 doʔolatahi uku tsaʔdo — dvě krabičky od sirek
 bakʷō otidō — jeden pracovník
 dopʰalatahi itsopʰa — dvě lana
 bakʷuhu luwuhu — jedna náčelnice
 wāpobukʷa gasolina tsoḃu — tři (nádrže na) benzín

(a) Přiřaďte odpovídající dvojice:

1. wāmedukʷa iwo	A. tři jezera
2. wāmedukʷa bolodo tsuhu	B. tři umyvadla
3. wāpidekʷa buberide	C. tři obloukové mosty
4. wāpuʔbokʷa baleʔbo	D. tři samci lenochoda
5. wāpuʔdokʷa pālākaʔdo	E. tři plantainy
6. wāpīpīkʷa mīpī	F. tři plody patauy
7. wāpobukʷa itsobu	G. tři samice opice

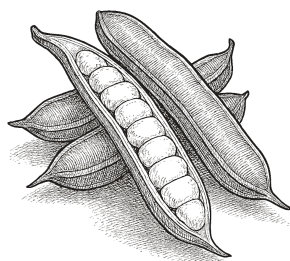
(b) Přeložte do jazyka makú:

8. jeden samec opice	10. dvě oči	12. tři lana
9. jeden kbelík	11. dva ocasy	13. jedna pracovnice

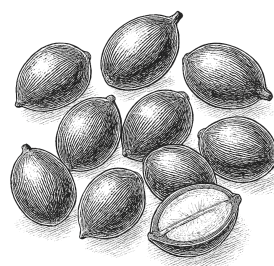
△ Makú náleží do salibánské jazykové rodiny. Mluví jím okolo 2500 lidí ve venezuelském státě Amazonas.

ts, dʒ, ʔb, ʔd, ʔdʒ, pʰ, tʰ, kʷ a ʔ jsou souhlásky. i je samohláska. Symbol [̃] nad samohláskou značí, že se samohláska vyslovuje nosově.

Nestea je značka ledového čaje. Plantain je druh banánu bohatý na škrob.

plody guamy

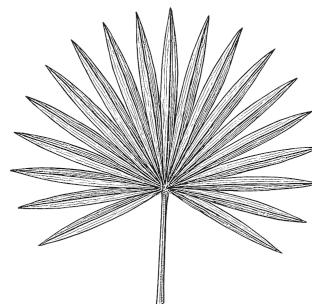
plody patauy

— Arul Kolla

Úlohy

Úloha č. 5 (20 bodů). Níže naleznete několik slov v jazyce khasi a jejich české překlady v náhodném pořadí:

1. ka blaŋ	A. <i>být černý</i>
2. ka matyoŋ	B. <i>velký list</i>
3. ka niehblaŋ	C. <i>plemenný kozel</i>
4. ka sla	D. <i>otec</i>
5. ki dieŋ	E. <i>kozí kůže</i>
6. u kpa	F. <i>železo (např. jako tyč)</i>
7. u ladiętla:y	G. <i>palmový list</i> ➡
8. u laŋkpa	H. <i>zornice (oka)</i>
9. u nar	I. <i>koza</i>
10. yoŋ	J. <i>stromy</i>

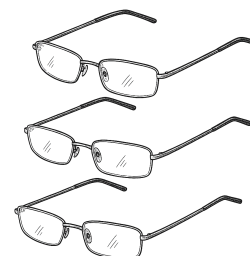

(a) Přiřaďte odpovídající dvojice.

* * *

Níže naleznete několik dalších slov v jazyce khasi a jejich české překlady, opět v náhodném pořadí:

11. ka yit	K. <i>umírat</i>
12. ki laba:mbriew	L. <i>krmit</i>
13. ki yitkhmat	M. <i>sklo (např. jako tabule)</i>
14. pinba:m	N. <i>stéblo trávy</i>
15. u khla	O. <i>brýle (mn. č.)</i> ➡
16. u laŋyap	P. <i>stéblo slámy</i>
17. u phlaŋ	Q. <i>tygr</i>
18. yap	R. <i>tygři lidožrouti</i>

(b) Přiřaďte odpovídající dvojice.

(c) Přeložte do češtiny:

19. ba:m	20. ka snieh	21. ki khmat	22. u laŋyoŋ

Vezměte na vědomí, že **u laŋyoŋ** lze do češtiny přeložit dvěma způsoby. Uveďte je oba.

(d) Přeložte do jazyka khasi:

23. <i>sklo (např. jako lahev)</i>	25. <i>zabíjet</i>
24. <i>železo (např. jako plát)</i>	26. <i>tygřice</i>

(e) Pokud víte, že **ka lieŋ** znamená v češtině „lod“, přeložte do jazyka khasi slovo „námořníci“.

(!) Žádné další vysvětlení (kromě odpovědí) není požadováno a nebude ani hodnoceno.

(pokračování na další straně)

Úlohy

△ Jazyk khasi náleží do khasijské větve austroasijské jazykové rodiny. Mluví jím přibližně jeden milion lidí v indickém státě Měghálaj.

kh, **ŋ**, **ph** a **y** jsou souhlásky. **i** je samohláska. Symbol : za samohláskou značí, že se samohláska vyslovuje dlouze.

Plemenný kozel je speciální kozel, který se využívá při šlechtění. *Tygr lidožrout* je tygr, který zabíjí a žere lidi.

— Jang Če-jong

Zbytek této stránky je záměrně ponechán prázdný.

Odpovědná redakce:

- Vlad A. Neacșu

Redakce:

• Shinjini Ghoshová	• Leonardo Paillo
• Zdravko Ivanov	• Alexandr Piperski
• Jerome Jochems	• Sató Kazune
• Kim Mingju (techn. red.)	• Panawat Tiačaron
• Kobajaši Cujoši	• Ji Hun Wang
• Arul Kolla	• Jang Če-jong
• Tamila Kraštanová	

Český text:

• Eliška Freiburgerová	• Jan Petr
• Ondřej Peterka	

Hodně štěstí!